

կը մասնակցին, որով երեք օրուան մէջ, 32,000 կրօնատէր կը հաւաքուի Հանգստեան տունը և ձեռն ատաղձներով ընդ փողով եկեղեցւոյն ձեռքը կը ծածկեն:

Բարեբախտաբար՝ սոյն ժամուցեալ հըր-դենէն վնասուած չէր եկեղեցւոյն ամէն կողմը:

Ընդ փողով շինուեցան այրած տեղերը եւ վերականգնուեցան վնասուած սե-ղանքը:

Պարոն-Տէր Գրիգոր Սրբազան մեծ հանգչեալով կ'օծէ Ս. Սեղանը, նաեւ նորաշէն եկեղեցւոյն դանդաղան խաչ-քա-նայն Այս առթիւ յատկապէս մեծ հանդիսաւորութեամբ Ս. Պատարագ մա-տուցանելով, բարեպաշտ ժողովուրդը նուիրատուութեան կը հրաւիրէ եւ կը յոր-դորէ, եկեղեցւոյ շինութիւնէն դուրսացած պարտքին բարձմանը համար:

Հետաքրքրական չէ՞ ըսել թէ նոյն օր-ուան քաղաքին ու յորդորէն շատ զգա՞ն-ուած ու վշտացած են Պալատեան քահա-նաները, առարկելով թէ ինչո՞ւ համար պատարագիչ-հանդիսադիր Սրբազանը մի-այն եկեղեցւոյն պարտքը վճարմանը նը-պատակուեալ համար՝ յորդորէն ժողովուրդը, եւ քահանաներու դատուն պէտքերը հո-գալու մասին ընտ. անդամութիւն մը չըրաւ:

Կը լսէ՞ք, մի եւ նոյն քահանայական արտունջը յաւիտեանական յանդիման է որ ցարդ կը շարունակուի — ամէն կողմ, հոս ալ արտասահման — քահանաներու կող-մէ, բայց դարման մը տակաւին չէ խոր-հուած, չէ գործադրուած Հոգեւոր վար-չութեան կողմէ:

Գրիգոր Պարոն-Տէր արտայայտուած քահանայական արտունջէն ու քահա-նանքէն զբաժուելով, շուրջ կ'ընէ ու կ'եր-թայ, կը մեկուսանայ Դալարթի Ս. Լու-սաւորիկ եկեղեցին:

Իսկ Խաղաղութեան Արիւստակէս վարդա-պետն ալ, իբրեւ աշակից Գրիգոր Պատրի-արքին, սն ալ կը հալաւանի, ու կ'անցնի կ'երթայ Բիւթանիս — ուրիշ հրաւիրուած էր — միշտ ինքզինքը միտքիմարելով եւ ը-սելով. «Բարոյութեան դերեղմանը միշտ մարդկային սպեկտակներուն եզած չէ՞»:

(Շար.) Ս. Յ. ԱՅՍԱՍՆԱՆ

ԱՐՏԱՍՈՂԱՍՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՍ

ՀԱՐԱԻ-ԱՓՐԻԿԷՒ ՍԷՋ

ԱՆԳԼԻՍԻ ԵՒ ԹՐԱՆՍԿԱՆԻԱ. — Պէրլինի մէջ հրատարակուած լուրերուն համաձայն՝ մօտերս Պէրլին քաղաք մը Բրէժորիա գաղով հաղորդած է թէ վերջին շարժումն մէջ, Ջոր. Ժուլիանի եւ Ջոր. Հուայթի միջեւ բազմաթիւ բանակցութիւններ փոխանակ-ուելու են, Լէտիսթիթի պատահական մէկ անձնատուութեան մասին:

Ջորալար Հուայթ պահանջած էր որ իր զորավորներով, զենքերով եւ ռազ-մատիւներով ազատուին Կարմար դուռ-կայի. այս պահանջումը Ջոր. Ժուլիանը ընդ-րեմի համարելով, ինք ալ ի փոխարէն, պահանջած էր որ քաղաքն անապաւն անձնատու ըլլայ:

Երկուրդ առաջարկութեան մէն ալ ի պատասխանի Ջոր. Ժուլիան հասնած էր որ ռազմատիւները եւ թիւղանոթները չը-յանձնուին, բայց անգործածելի վիճակի մը վերածուին:

Յետոյ երկուրդ բանակցութեան մէն ալ տնտեսեալ, բայց կարելի չըլտաւ համա-ձայնութեան մը յանդիլ. բանակցութիւն-ները տեւեցին մինչեւ Նոյ. 8, ուսկից ետք, բանադնաց սպան մեկներ է Բրէժորիա երթալու համար:

Բրէժորիայի մէջ կը հաստատուի թէ Նոյ. 10ին համար՝ Լէտիսթիթի զէմ ընդ-հանուր յարձակում մը ընել որդուած էր: Առաջ ամէնքն ալ սակայն տարածաշնու-թիւններ կը որոնց պէտք չէ շատ ակնաճ կարելի:

Տիրուպանն կը հետադուրի թէ անդ-լիական իշխանութիւնները, ամէն պատա-հանատութեանց առաջին անգիւր համար, Լէտիսթիթի կ'ամբարձրեն, որոշելի կա-րենայ վտանգալից կայութեան մը զէմ զնել: Եթայն զինուորներն եւ ծովային արձակազիններէ օգնական զուեղ մը ստացան, «Թէնիսը» զբաժնորին թիւղա-նօթները յարմար վայրերու մէջ զետեղե-լու համար, որոնք այժմ կ'ընդունան քաղաքին մօտեանովը ամբողջ զինուորներ վրայ. ծո-վային սպաները կը հրամայեն այդ ամ-բարեկալ զինքերուն:

Յոյացողն էլ երկրորդական լուրերը նա-ւահանգստին ամէն մէկ ծակը ծուկը կը թափանցեն, եւ այսպէս պատերազմական

նաւերու լուրերն են որ քաղաքին պահակ ռազմականութեան գերը կը կատարեն:

Մէքսիկոյի մէջ. — «Տէյլի Մէյ» հետեւեալ կարգահամարը կը հրատարակէ պատե-րազմին վրայ: Հոկտ. 16ին ռազմականութիւ-նը սկսաւ Պէրլինը զաւտային թիւղանօթ ունէին միայն: Ջոր. Բրոնթի Բրէժորիայէն պաշարման յատուկ թիւղանօթներ ուղեց-Հոկտ. 24ին Բրոնթի խոշոր թիւղանօթ մը հասաւ Հոկտ. 25 ամէնքն աւելի բուռն թիւղանօթաձուլութեան օրն էր. 330 ուսմը կ'արձակուին քաղաքին վրայ: Բաղդին ամ-բողջ բնակիչները նախապէս իրենց պնտ-րատած ստորերկրայ նիւղներուն մէջ կը քաշուին: Պէրլինը իրենց հրետանին կրակին պաշարմանութեամբ, ի դուր կը փորձեն զնգի մը հասնելու. չարի մօտե-նալ: Հոկտ. 26ին, քաղաքին վրայ կրակ ը-նելը դադարեցնելով իրենց խրամանները փորել կ'սկսին Գնդապետ Պատէն-Բուէլ իր զինուորներէն սղորդի խումբեր հոս հոն զրկելով Պէրլինը շարժականը կը ներդէ ու կը յոգնեցնէ Հոկտ. 27ին անգլիական փոքր շոկատ մը քաղաքին դուռն ելելով: Գնդապետ իրաւական խրամաններու առաջին զինն վրայ կ'իջնայ, զոր ստեղծ կը նախարարէ:

«Պէրլին խումբը քաղաքին դուռն կը որ-սողորդի Հրացանի հարուած մը անդա՞ղ-ձարձակուելով վրան ինքնին մարդիկը ա-ւազներու վրայ աւելի կը սողոսկան քան թէ կը քաշուին: Բիւթ քիչ կը մօտենան Պե-րլինը գլխաւոր դիրքին Յանկարծ կը խո-լի խուր սուր սուղումը: Հարկաւորներ ձի՜վարարման սուղին է որ կը հրամայէ յարձակել: Գնդապետ, միայն մէկ աղաղակով կը նետուի առաջին խրամաններուն վրայ: Ջորալարի կ'ընէ որ կը աղաղակէ Սեր զին-ուորները յանկարծանքի կը բերեն Պէր-լինը որոնք իրենց խոշորանով (շարժում) օժտած կտաններուն տակ կը ընտանքին Ջանտը իրենց ծածկոցներով միմեկն աւելը կ'անցընեն: Բոնի մը վարկանա ա-մենեւին հրացանի հարուած մը իսկ չի լուսիլ ի պատասխանի: Բայց քիչ ետք մը դարձած խրամանին տեսիլ տարածա-ներէն կ'սկսի զնգաներու տարաի մը տեղալ: Հարկաւորներն ուղիւն նորին կը լուսի: Ան անգամուանն կը հարկը դադ-րեցնելու են. ցլուրեւ համար է: Սեր մարդիկը իսկոյն կը ցրցընին նահանջելու համար, եւ ետ կը քաշուին ստիպել կա-կի որ տակ, դա՛ միանալու համար որդ-ուած կէտին վրայ: Վեց մոտեւ է եւ 11 վերադարձուցանող:

Գնդապետ Պատէն-Բուէլի պաշտպա-նողական յատակադիմը շատ խառն է: Իր կրակը կը պահէ ցորկուած համար, երբ Պէրլինը 500 ետրա կը մօտենան: Գի-ւշերները զանոնք կը յոգնեցնէ շարունա-կաբար:

Հոկտ. 29ի զիւրը զնգապետ Պատէն-Բուէլ հարկաւորներ ձի՜վարարման քաղ-քէն դուռն կ'աճ վայրին վրայ, կարմիր լոյս մը վառել կուտայ: Այս հրաւրը սքան-չելաղէս կը յաջողի: Հաղթի թէ լոյսը կը նշմարուի, Պէրլինը բաւական մեծ հա-տարութիւնէ մը, կ'սկսին ստակալ կրակ մը ընել: Այս հրացանաձուլութիւնը կը տեւէ ամբողջ զիւրը: Պէրլինը այսպէս շուրջ-քաղաք կը մտնեն 30,000 փամուռաւ Բայց այդ լոյսին տեղը մարդ չկար:

Հոկտ. 31ին Պէրլինը կը յարձակուի Մէքսիկայի շրջակայ բարձրութեան մը վը-րայ: Այդ հաղթը կը պաշարուեն Գնդ. Վոյ-Ֆարթի եւ գաղթային զորագնդերը: Բանի մը ժամ շարունակ Անգլիացիներուն վիճա-կը շատ տաղանաւալից կը դառնայ: Իրենց խորտնիկներուն կրակին շնորհիւ կ'ա-ղատուին: Հինգ ժամուան յուսաւառ ու կատաղի կուտէ մը ետք՝ Պէրլինը կը քաշուին:

Անգլիացիները կ'ունենան 5 մոտեւ եւ 5 վերադարձ: Նոյ. 2ին Պէրլինը վերստին կը յարձակուի Մէքսիկայի վրայ, բայց ա-ռանց ուժգնութեան եւ անանց արդեւնքի, «Տէյլի Մէյ» կը հաստատէ թէ զնգապետ Պատէն-Բուէլի Մէքսիկայի պաշտպանը թէ բարեկալիտ եւ թէ արեւկան էր: Աժ-նէ մը ի վեր արդէն իր զորագնդերը անձ-նազոն եղած կը համարուէր: Եւ անաւա-սիկ որ Նոյ. 2ին հասնաւոր իրեն աւելի լաւ զնուած եւ աւելի բաղմամբ, թը-նամին մը քաղաքի զէմ ըրած ըստը յար-ձակութիւնները յետ կը մղէ:

Նոյ. 1ին «Տէյլի Գործնիլ» ի թղթակցը զրաւածաւ սպանուելու պայք մը կողմէ — Հարաւային Աֆրիկէն հասած բազմա-թիւ թղթակցութիւններ հետաքրքրաբար տեղեկութիւններ կուտան՝ պատերազմին սկզբնաւորութեան ժամանակ՝ Պէրլինը զինուորական պատրաստութիւններուն վը-րայ: Գիւրի ի թէ նախապէս՝ Գրիկէր Հոկտ. 2ին իր վերջնադիրը զրկելու նպատակ ունէր: Այս միջոցին Թրանսիլի մէջ զին-ուորական զինուոր պատրաստութիւնները տեսնուած լինած էին: Գլխաւոր զգոման-ստը ներք, (Պէրլինը յատուկ զորագնդը)

արդէն սահմանադրուին վրայ համալսմը-ւած էին, հրետանին ճամբայ հանուած էր, բայց վերջին պահուն տեսնուեցաւ որ պա-շարներու փոխադրական կարմածը թերի էր: Միւս կողմէ ալ Օրանթի պատրաստու-թիւնները զեւ աւարտած չէին: Թրանս-վայի կառավարութիւնը հարկադրուեցաւ վերջնադիրը Հոկտ. 9ի յետաձգել: Այսպէս շարժի մը կորուսեցաւ, որուն միջոցին Անգլիացիները շնորհաստանէն 5,000 օդ-նական ընդունեցան, որով իրենց թիւը բարձրացաւ 17,000 իս Գաբի մէջ 3,000 պատերազմի միայն կար ըթէ Պէրլինը այս կողմէն ուղղէին իրենց զինուոր յա-ռաջխաղացութիւնը, հիմայ այդ մեծ գաղ-թալալին մեծագոյն մարդ իրենց ձեռքը պի-տի ըլլար: Նախաձեռնի մէջ անգլիական զորա-գնդներու կազմակերպութիւնը կարգա-դրեց զորավար Սայմոն, ու երբ զոր. Հու-այթ հրամանատարութիւնը ստանձնեց, հա-ւանեցաւ այդ կարգադրութիւններուն Անգլիացիներուն զմադրութեան յատուկա-ձեւը հետեւեալն էր. Տրանսիլիցիոյ մէջ ջոկատ մը պահել, զորագնդին միացեալ մասն ալ Լէտիսթիթի մէջ վար գնել: Անգ-լիացի զորավարները կը յուսային թէ Տրա-սիլի շոկատը զիւրութեամբ պիտի կարե-նար Ջոր. Ժուլիանի կեղծութիւնը զէմ գնել, եւ թէ ճարտար շարժում մը ընելով, ի-րենց զորագնդներուն մեծ մասը պիտի կարենար այն տեսակ ձախողութեանը պատճառել թշնամին երկու թեւերուն: Իր այս վերջին պիտի ստիպուէր Տրաքէն-սիլիին անցընելուն մէջ քաղաքի Բայց ամէնք ի վեր անցած դարձածը զիւրեք, եւ տեսնա՞ք թէ ինչ անարդիւն անսկիւղ-ներ վերապահուած էին Նախաձեռնի պաշ-տպաններուն:

— Պատերազմական պաշտօնատուներ լսած է թէ Պէրլինը ռազմաթիւրքը եւ զէնք կ'ընդունէին Լիմիթիո գետին միջու-ցաւ: Այս պատճառաւ հակողութեան ամե-նախիտ հրաման արուեցաւ անգլ. նաւե-րուն որոնք անընդհատ կ'երթեւեկէին այդ գետաբերին եւ Տէլափա ծովափորին միջեւ:

Կ'երեւայ թէ այս առաւորները կը զրկուին Համալսման ճամբով, եւ զիւրե-նքերը միջոցաւ սղորդի նաւերու միջու-ցաւ: Եւ Երբ միջոց մը ընտանք իրենց զորագնդին ու յամար կը հանուին, առանց նշմարուելու, իրենց սղորդութեան պատ-ճառաւ, անգլիական յաճախորդներէ Դալարթին հրետանին 4րդ գումարտակը նշ. առտու մեկնեցաւ Ալտըրձիթի Սութ-հէմթին եւ Հարաւ-Աֆրիկէ երթալու համար:

Նոյ. 10էն մէջ. — Նոյ. 10էն ի վեր լուր չկայ Լէտիսթիթի Այդ օրը նշանալի հե-տադրով հաղորդուած լուրի մը համաձայն ամէնք լսան լաւ կ'ընթանային, թէ՛ ռաբի-ծութիւնը ալ վիճա չէր հասցնել եւ թէ Լէտիսթիթի քաղաքապաշտ զորքն առատ պաշար ունէր: Միւս կողմէ Նոյ. 9 թիւու-կանով Բրէժորիայէն հասած հետադիր մը կ'ընէ թէ Պէրլինը պաշարման շրջանակը սկզբած են եւ հիմա 1400 մարդէ պակաս հեռու են անգլ. խրամաններէն: Եթէ ճիշդ է ասկա, Պէրլինը զէպի բանակալարը կը յառաջանաւ, պաշարման անոնի յա-տուկ զործողութիւններ կատարելով, այ-սինքն խրամաններ կը չնեն եւ կը յա-ռաջանան յարձակում ընել փորձելու հա-մար: Եւ որովհետեւ հակոցան թէ ուրե-կածութիւնն սղորդուէն է, կը ջանան ի-րենց եւ թշնամին միջեւ զաւտած մի-ջոցը նուազեցնել, որպէս զի բուռն թա-վոյ մը յարձակուելու սկսին հին մէթափ համաձայն:

Պիտի կրնան յաջողիլ այս եզանակա-Լէտիսթիթի զորաւել ըթէ վերելի տեղե-կութիւնները ճիշդ են, սակայն կայ կարծե-աւ թէ Անգլիացիներն ալ անշարժ չպիտի մնան ու պաշտպանողական ամբողջութե-անք պիտի շարունակեն, ի հարկին ամբա-րած զինքերը եւ պաշտպաններու եւ սին զինադրելու համար յարձակում մը Արդ անգլ. հետեւակազորքը շատ դիմադ-րուն է, զործանականապէս շատ վարժ է հրացանաձուլութեան Ուրեմին կրնանք ըն-դունել թէ յարձակումով Լէտիսթիթի սու-նել զիւրին բան չէ եւ թէ Պէրլինը Լէ-տիսթիթի առջեւ Լալիսթիթի զուս-դին կրնան ենթարկուել: Միայն որ օգնու-թեան համադր բանակը Եղբորդի մէջ կը համալսուի, նշ. օր 14 փոխարանաւ, 771 սղայ եւ 14811 զորք յամար հանե-ղին, որոնց կէսէն աւելին Նախաձեռն ուղ-ղուեցան:

Յաջաւոր Լէտիսթիթի զուս-դին «Տէյլի Թէլիկրաֆի» կը հաղորդեն թէ զորահաղաւ կատարուեալ նոր հետազո-տութիւն մը կատարուել է Նոյ. 10ին, եւ մինչեւ Գոլէնտո հասած է, առանց Պէր-լին շարժուելու:

Ճամբուն վրայ գտնուող ընկի մը կը ծանուցանէ թէ Նոյ. 9ին Լէտիսթիթի որմ-

բանկոտեւ է 6 թիւղանօթներու կողմէ ա-ռանց մեծ վնաս կրելու:

Անգլիական թիւղանօթները շատ ընդ-հատ միջոցներով կը պատասխանէին:

Այդ քնիլը շատ մը նամակներ կը կրէր իրեն վրայ, Պէրլինը վրան խուզարկեցին, բայց կրցաւ անոնց խուզարկութիւնն ի գիւր հանել:

Բնիկը նաեւ յայտարարեց թէ Պէր-լինը վաղը Գոլէնտո պիտի գտնանա:

«Տէյլի Թէլիկրաֆի» թղթակցը կը ծանուցանէ թէ Պէրլինը ուսելիքի նե-ղութիւն կը քաշեն, եւ կը վախճան որ Պատեթիւնը պատրաստուի ու Օրանթի զորքերը իրենց տեղը գտնանա Նոյ. 7ին յարձակում մը տեղի ունեցաւ: Օրանթի Պատեթիւնը Պէրլինը որոնք Տուրիզորը գրուած էին, եւ մղուեցան:

Բաժնի Պաշտպան Նոյ. 4-րդ. — Անգլ. պատերազմական զործանք նախարարու-թեան խորհրդական Պ. Բալիսթը Պաշտ-ման անցած է, օր բանակաստութիւն մը ըրաւ. Հարաւ-Աֆրիկէի մէջ կուտող երկ-տասարդ անգլիացի զորքերուն վրայ, ու-րոնք աշխարհի հիացում պատճառեցին, ըսաւ:

«Անուշտ Թրանսիլի ի վերջնադիրը զրկելու ետք եւ երկու գաղթականու-թիւնները զէն ի ձեռին Անգլ. Կայսրու-թեան մասը կազմող երկիրներու վրայ յարձակելով զայն իրենց մասը հոչակելէն ետք՝ ազատականները իրենց աշակու-թիւնը կառավարութեան տակ չէին կըր-նար ետ կենալ»:

Բանաստը ետքը Հուայթ եւ Պըլլը զորավարներուն գրաւորէին ըսաւ:

Յետոյ Հարաւ-Աֆրիկէն խոշորին քա-ղաքական կողմը ձեռք աննելով, Սըր Բալիսթը Պաշտպան ըսաւ. թէ նախու-րարներուն առաջին պարտականութիւնն էր պատերազմ խոյս տալ, բայց անցնել ամառուէն ի վեր խաղաղական բանակցու-թիւնները անկարելի դարձուցին, իրենց ըրած պատերազմական պատրաստութիւն-ներովը հակապատերազմ ու ամբողջ եւրո-պան համագործակցութեան պատերազմ կ'ուղէ:

«Կ'ըսուի թէ Գաբի անգլ. Բարձր Նուր-րակի հաստատուած մտադրում էր Աֆրի-քանտրութիւնը (Աֆրիկէի եւրոպեան գաղթանկութիւն) չ'ընել. ստիպաւ նոյն իսկ իրենց կարծեմովը հայտարար քաղա-քականութեան միտումն էր Աֆրիքան-տրութիւնը նոյնքան անգլիական է, որ-քան հոչակատակ, եւ կ'ընէ կ'ուղէր Հա-րաւ-Աֆրիկէի պահել, Աֆրիքանտրու-թեան սկզբ է զինքն, քան պատերազ-մական պաշտօնատուն»:

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

ՍԱՐԳԻՍ ՊԵՅ ՊԱԼԵԱՆ

ԱՐԳԻՆԻՆԻ ՔԱՐՏԱՐԱՊԵՏ

(Ա. ՓԵՆԵՆԵՐ)

«Երբ քարերը կ'աղաղակեն, ինչ հարկ կայ որ անոր փետուր մը այդ հոյակապ շէնքերուն շուրջը տարբերուի»:

Գ. Յ. ՊԱՐՈՆԵԱՆ

Նշանաւոր ու հանրածանօթ երգի-ծարանին սոյն նշանաւոր խոյրը բնորան գնելով՝ օրը օրին կուգանք ուրաւորել Արքունի ճարտարական վանք. Պալեան Սարգիս պէնի կենալը, որ նախնիաց օր իր մահապաշտուն կ'ընէ կաթուածահար՝ Գուրու Չէշմէ, իր քարակալուա կողմին մէջ, ուր առանձնացած՝ կ'ըրաղէր վերջին տարիներս:

Սարգիս պէն որդի էր Արքունի ճար-տարական կարապետ պէնին եւ ծնած Պէշիկթաշ՝ Եկեղեցւոյն գիմնալի տուէր՝ 1835 Փետր. 17ին:

Մանկութիւնէն արդէն ցոյց կուտար իր հանձնարելութիւնը, եւ մասնաւոր յարու-թեմիւն մը ունենալը՝ զեղարուեստի ա-մէն ճիւղերուն:

Իր նախական ուսումը՝ ընտանեկան շրջանին մէջ ընելէ ետք, 1843ին վերջերը Բարիլի զրուեցաւ, ու երկու տարուան շրջան մը քաղաքակրթական իր ծննդավայրը:

Հոս, քանի որ սարի բարեկալատակ հորը արամարութեանը ներքեւ, աշխա-տակցեցաւ անոր զործերուն, եւ 1847ին Նորէն Բարիլի երթալով՝ Սէնթ-Պաուլի վար-ժարան մտաւ, եւ իր շրջանը լրացնելէ ետք, Էտեմ-Սաֆեթի աշակերտուելու լալե-տաւորուեցաւ, ուր սուղ շրջանի մէջ յա-ջող փորձեր տուաւ, եւ հուսկ այսպէս Էտե-թե-Պաշա մտաւ՝ իր ճարտարապետական արհեստը կատարելագործելու ու մեղե-նադրական եւ ուսողական գիտութիւնս ներս ամբողջացնելու համար:

Վերջապէս, 1855ին Պոլիս կուգայ եւ կը ձեռնարկէ իր ճարտարագործութիւնը եւ հետզհետէ իր զօրծերու փառապակը կը հանդիսանայ:

1866ին, հայրը Կարապետ պէն կը մեռ-նի, որը կը յաջարդէ իր տղանց որդին՝ Սարգիս պէն Պալեան, որ արդէն գնա-հատուած էր իր սաղանդովն ու արժա-նեկովը:

Սարգիս պէն՝ զրկելէ մըտ աշակից ու-նենալով իրեն, մեծատաղանդ հարազատը, Յակոբ պէն Պալեան, ճարտարագործած է Եկեղեցւոյն եւ Չորագնի հոյակապ պա-լատները, Պէշիթ Քաղաքի-Քէօշի, Ալեմ-տ

տպուած է իր ժամանակին՝ տեղական մաս- նագլխավորական պարբերականին մը մէջ։

Սոյն ձեռնարկան նոր գրական համար, առանձնաշնորհման արտօնագիր ստացաւ։ Այս նոր գրական քաղաքական անանկ կաթնայ մը շինելու ձեռնարկեց, որ քիչ հանգիստէն կարենայ տարբար։ Այսինքն քիչ շուրջով մեծ ուժ ձեռք բերել, որուն մէջ վերջերս յաջողած էր արդէն։

Եւ յետոյ ջուր դուրս ցայտեցնելով, չու գնաւու յառաջ մղելու։ Դեռոր ըրած էր եւ վերջին օրերը՝ 6 գործաւորով Գործու- Ձէշէյի իւրակներու կողմէին փոքրիկ աշ- խատանոցին մէջ աշխատելով, կատարեւ- լագործած էր զայն, եւ վերջին անգամ անոր փորձն անձաւոր կատարած էր մինչ- չեւ Պէտլի-քաղէի երթալով իւրակներու շու- գեմակողմով։

Ա. Յ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ

(Մնացեալը վաղուան բնով)

ՊԱՏՐԻԱՐԺԱՐԱՆԻ Է

Կրօն. Ժողովի անդամներէն Տ. Գրի- զորիս Արքեպիսկոպոս Յովնանիւսեան, Տ. Վահրամ եպ. Մանուկեան ու Տ. Գաբրիէլ եպ. ձեւաշրջեման երեւ ժամանակը տե- սակցութիւն մ'ունեցան Բարձր. Յարու- թիւն բաշա Տատանի ձեռք։

—Հիւանդանոցի (Կիւիկիոյ թիւ) որ- բանոցէն հետագիր մը հասած է Ս. Պատ- րիարք Հօր՝ գրամական նպատ խնդրելով։

—Սրբմ գնաւուդ Գիւլի մը՝ 30 մանկէ զրկելու է մարդարադար գտնուող երկու- ցակներ մը՝ 20 որդերու եւ 10ը հիւանդա- նոցներու բաշխուելու համար։

ԹԱՂԵՐԻ Է

Իւսկիւտայ Ս. Կարապետ եկեղեցւոյն քարոզիչ Դանիէլեան Տ. Ներսէս վարդա- պետ, կիրակի օրը՝ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Թաղական խորհրդոյ հրաւերով դարձր է նոյն եկեղեցւոյն ու աւելոր պատշաճի դե- ղեցիկ քարոզ մը խոսեր, եւ ժողովուրդը միտքաբեր է։

Արդէն թէ Գառն-դիւղի թէ Սէ- լամիլի եւ թէ Գորդիւնեանքի եկեղեցի- ները քարոզիչ չունենալուն, Սասնայ ա- բեղան ընդհանուր Մեծարարութեան չի նկատուել թէ՛ Հիւսիս-Գառնիւնի եւ Նոր- Բաղիւնի միասնականութիւնը։

—Գումարուի «Մարտիկ» շուրջնայի չորս ան- ղանքն ընտանեացիներէն նորոգելու չորս ան- ղանքն ընտանեացիներէն։

1.—Տ. Արքեպիսկոպոս Խաչապետ քահա- նայ ձիւղեման։

2.—Վահան Էֆ. Հօրեման։

3.—Պօղոս » Ինձեան։

4.—Երուանդ » Պէտլեան։

Առանձնաւ ընտանեացի է Արմ. Տ. Ա. Բաղիւնի քահանայ ձիւղեման։

Հետադարձ եղանակ իմանալ թէ ոտն Աղլատախան մը մէջ չարախան մը մէջ քանի մանկ տեղ եւ մուտք տուած են։ Հաստատապէս կը պատասխանուի թէ վերջին չարախան մէջ միայն 60 հիւանդ աղքատներու տեղ եւ մուտք մատակա- րարուած է։

Առաւել կարողութիւն ստա Աղքա- տախան մը ալ, բռնկապետ եւ անիւ- տարար խնամող Տօթի. Տիգրան Էֆ. Ալ- լատախանի մը ալ, որ միակ կը կատարէ քանի մը բժշկական ընտելութիւն։

—Կրօն. Ժողովը բացատրութիւն մը կրնայ տալ Պարզ մէկ կարեւոր արտո- ձանին մէջ կատարուած պահի մասին։ Մասին այլ մարմին մը իր լինելին հետ պատկերել է Պատրիարքարանի հրամա- նաւ։

—Մարդկային կը գրեն թէ Եզնիկ եպ. Ապարտիկ քահանայ ծանր արեւմ մը անցուցեր է Մարդկայ տունէն դուրս ելած պահուն ասնոր լինելու է. ոտքը գէշ կրկնով դարձեր է բժշկելու կրնէ թէ հազիւ մէկ ամիսն ոտք կ'իյնէ։

ԳԱԻԱՌԻՆԻ Է

Պիլիպի Առաջնորդարանէն Պատրիար- քարան կը ծանուցանեն թէ Տ. Յովորտ Ե. Վ. Շահապետլեանի աւանդ թողած 100 լրան, հուսի ուրին բարեհաճած է վճա- րել աւանդատէ պարտքը՝ Աղք. Կեղը- Վաղուի թիւն մը միայն տեղափոխելու իրա- յի։

ՀԱՅ ՀԻՄՆԻՍԻԱՆԵՐԻՆ

Հանուրեցող նշանաւոր հրապարակա- գիր Վարդան Բաշայի որդի Պօղոս Եր- լանի մ'օր առաջ բողոքագիրը մը զրկած էր Մարդկայ վաճառի Պատրիարքա- րանը զիտել տալով թէ առանց ընտանի- քի տեղեկութեան ոչ ոք իրաւունք ունի զ- ար մը գնելու հանգիստեցալին գերեզմա- նին վրայ։ Պատրիարքարանն այս բողո- քագիրը նկատողութեան առնելով վերջերս իր գրած անուշ քար վերջին տուած է։

Երազելով հանգրձ Պօղոս Եր- լանի ու պարագաններուն ընտանեկան իրաւուն- քը, մինք ալ մեր կողմէն զիտել կուտանք թէ ցարդ խեղճերն ուր էր եւ թէ այս- չափ իրար անցնելու տեղի չ'իկար։ Կ-Պատ- րիարքին ըրածը զուրկ է եւ երբեք զի- տողութիւն չի վերցնել, մասնաւոր եր մեղի կը հաղորդեն թէ հանգուցեալին աղ- ջիկն այս մասին իր հաւանութիւնը տուած է Կ-Պատրիարքին։

Ոմանք կ'ըսեն թէ գերեզմանին տեղն անյայտ է. ուշադրութեան արժանի պա- րագայ մը Կարելի չ'է ճշգրտ այս կէտն ալ։

«Մուռ. ճառիմը, շիտակ խօսիմը»

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏՐԻԱՐԺԱՐԱՆԻ Է

Իւսկիւտայ Ս. Կարապետ եկեղեցւոյն քարոզիչ Դանիէլեան Տ. Ներսէս վարդա- պետ, կիրակի օրը՝ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Թաղական խորհրդոյ հրաւերով դարձր է նոյն եկեղեցւոյն ու աւելոր պատշաճի դե- ղեցիկ քարոզ մը խոսեր, եւ ժողովուրդը միտքաբեր է։

—Հիւանդանոցի (Կիւիկիոյ թիւ) որ- բանոցէն հետագիր մը հասած է Ս. Պատ- րիարք Հօր՝ գրամական նպատ խնդրելով։

—Սրբմ գնաւուդ Գիւլի մը՝ 30 մանկէ զրկելու է մարդարադար գտնուող երկու- ցակներ մը՝ 20 որդերու եւ 10ը հիւանդա- նոցներու բաշխուելու համար։

—Կրօն. Ժողովը բացատրութիւն մը կրնայ տալ Պարզ մէկ կարեւոր արտո- ձանին մէջ կատարուած պահի մասին։ Մասին այլ մարմին մը իր լինելին հետ պատկերել է Պատրիարքարանի հրամա- նաւ։

—Մարդկային կը գրեն թէ Եզնիկ եպ. Ապարտիկ քահանայ ծանր արեւմ մը անցուցեր է Մարդկայ տունէն դուրս ելած պահուն ասնոր լինելու է. ոտքը գէշ կրկնով դարձեր է բժշկելու կրնէ թէ հազիւ մէկ ամիսն ոտք կ'իյնէ։

—Հիւանդանոցի (Կիւիկիոյ թիւ) որ- բանոցէն հետագիր մը հասած է Ս. Պատ- րիարք Հօր՝ գրամական նպատ խնդրելով։

—Սրբմ գնաւուդ Գիւլի մը՝ 30 մանկէ զրկելու է մարդարադար գտնուող երկու- ցակներ մը՝ 20 որդերու եւ 10ը հիւանդա- նոցներու բաշխուելու համար։

—Կրօն. Ժողովը բացատրութիւն մը կրնայ տալ Պարզ մէկ կարեւոր արտո- ձանին մէջ կատարուած պահի մասին։ Մասին այլ մարմին մը իր լինելին հետ պատկերել է Պատրիարքարանի հրամա- նաւ։

—Մարդկային կը գրեն թէ Եզնիկ եպ. Ապարտիկ քահանայ ծանր արեւմ մը անցուցեր է Մարդկայ տունէն դուրս ելած պահուն ասնոր լինելու է. ոտքը գէշ կրկնով դարձեր է բժշկելու կրնէ թէ հազիւ մէկ ամիսն ոտք կ'իյնէ։

—Հիւանդանոցի (Կիւիկիոյ թիւ) որ- բանոցէն հետագիր մը հասած է Ս. Պատ- րիարք Հօր՝ գրամական նպատ խնդրելով։

—Սրբմ գնաւուդ Գիւլի մը՝ 30 մանկէ զրկելու է մարդարադար գտնուող երկու- ցակներ մը՝ 20 որդերու եւ 10ը հիւանդա- նոցներու բաշխուելու համար։

—Կրօն. Ժողովը բացատրութիւն մը կրնայ տալ Պարզ մէկ կարեւոր արտո- ձանին մէջ կատարուած պահի մասին։ Մասին այլ մարմին մը իր լինելին հետ պատկերել է Պատրիարքարանի հրամա- նաւ։

—Մարդկային կը գրեն թէ Եզնիկ եպ. Ապարտիկ քահանայ ծանր արեւմ մը անցուցեր է Մարդկայ տունէն դուրս ելած պահուն ասնոր լինելու է. ոտքը գէշ կրկնով դարձեր է բժշկելու կրնէ թէ հազիւ մէկ ամիսն ոտք կ'իյնէ։

—Հիւանդանոցի (Կիւիկիոյ թիւ) որ- բանոցէն հետագիր մը հասած է Ս. Պատ- րիարք Հօր՝ գրամական նպատ խնդրելով։

—Սրբմ գնաւուդ Գիւլի մը՝ 30 մանկէ զրկելու է մարդարադար գտնուող երկու- ցակներ մը՝ 20 որդերու եւ 10ը հիւանդա- նոցներու բաշխուելու համար։

—Կրօն. Ժողովը բացատրութիւն մը կրնայ տալ Պարզ մէկ կարեւոր արտո- ձանին մէջ կատարուած պահի մասին։ Մասին այլ մարմին մը իր լինելին հետ պատկերել է Պատրիարքարանի հրամա- նաւ։

—Մարդկային կը գրեն թէ Եզնիկ եպ. Ապարտիկ քահանայ ծանր արեւմ մը անցուցեր է Մարդկայ տունէն դուրս ելած պահուն ասնոր լինելու է. ոտքը գէշ կրկնով դարձեր է բժշկելու կրնէ թէ հազիւ մէկ ամիսն ոտք կ'իյնէ։

—Հիւանդանոցի (Կիւիկիոյ թիւ) որ- բանոցէն հետագիր մը հասած է Ս. Պատ- րիարք Հօր՝ գրամական նպատ խնդրելով։

—Սրբմ գնաւուդ Գիւլի մը՝ 30 մանկէ զրկելու է մարդարադար գտնուող երկու- ցակներ մը՝ 20 որդերու եւ 10ը հիւանդա- նոցներու բաշխուելու համար։

—Կրօն. Ժողովը բացատրութիւն մը կրնայ տալ Պարզ մէկ կարեւոր արտո- ձանին մէջ կատարուած պահի մասին։ Մասին այլ մարմին մը իր լինելին հետ պատկերել է Պատրիարքարանի հրամա- նաւ։

—Մարդկային կը գրեն թէ Եզնիկ եպ. Ապարտիկ քահանայ ծանր արեւմ մը անցուցեր է Մարդկայ տունէն դուրս ելած պահուն ասնոր լինելու է. ոտքը գէշ կրկնով դարձեր է բժշկելու կրնէ թէ հազիւ մէկ ամիսն ոտք կ'իյնէ։

—Հիւանդանոցի (Կիւիկիոյ թիւ) որ- բանոցէն հետագիր մը հասած է Ս. Պատ- րիարք Հօր՝ գրամական նպատ խնդրելով։

—Սրբմ գնաւուդ Գիւլի մը՝ 30 մանկէ զրկելու է մարդարադար գտնուող երկու- ցակներ մը՝ 20 որդերու եւ 10ը հիւանդա- նոցներու բաշխուելու համար։

—Կրօն. Ժողովը բացատրութիւն մը կրնայ տալ Պարզ մէկ կարեւոր արտո- ձանին մէջ կատարուած պահի մասին։ Մասին այլ մարմին մը իր լինելին հետ պատկերել է Պատրիարքարանի հրամա- նաւ։

—Մարդկային կը գրեն թէ Եզնիկ եպ. Ապարտիկ քահանայ ծանր արեւմ մը անցուցեր է Մարդկայ տունէն դուրս ելած պահուն ասնոր լինելու է. ոտքը գէշ կրկնով դարձեր է բժշկելու կրնէ թէ հազիւ մէկ ամիսն ոտք կ'իյնէ։

—Հիւանդանոցի (Կիւիկիոյ թիւ) որ- բանոցէն հետագիր մը հասած է Ս. Պատ- րիարք Հօր՝ գրամական նպատ խնդրելով։

—Սրբմ գնաւուդ Գիւլի մը՝ 30 մանկէ զրկելու է մարդարադար գտնուող երկու- ցակներ մը՝ 20 որդերու եւ 10ը հիւանդա- նոցներու բաշխուելու համար։

մասը չաղաղելու ու հող տանելու որ «մօղա- լի» ներք իրենց արդի վիճակին մէջ պահ- լան։ Միջկիւնի նորոգութիւնները իրաւա- ղանի առաջին կիւտն պիտի աւարտի։ շի- նութիւնները արդէն բաւական յառաջա- ցած են։

ՀԱՆՔԻ ՇԱՆՔԻՆՈՐԹԻՆԻ.— Գոնեայի չըմակալքը Սըրմալը գեղին մէջ արծաթի հանք մը գտնուելով երկու անձերու մե- նաշնորհուած է զայն շահագործելու։ Նոյն- պէս Եալլաճ գաւառակին մէջ անխափանք մը գտնուել է։

ԿԱՅԱՆ. Նախաշնորհու. մէջ գտնուած բանտը առողջապահիկ դուր թեան մը վերանաւոր միջոցներուն վրայ խորհրդակ- ցելու պաշտօն ունեցող Յանձնաժողովը որոշեց կարգ մը բանտեր բոլորովին վե- րաշինել։

ԲԱԹԱԹԵՍԻ ՄԵՇԱԿՈՒԹԻՆԻ.— Ասկէ առաջ գրած էինք թէ բաթմաթէսի հունձ- քէն 5 տարի տասնորդի տուրք չալարի անուրի, սակայն վերջերս Երկարգործա- կան նախարարութիւնը նկատելով որ բա- Թմաթէսի մակուիթիւնը անստնայեւ մեծ օգտակարութիւն ունի երկրին, անոր մե- կուիթիւնը Թուրքիոյ բոլոր նախաշնորհու- մէջ զիւրաքանչեւ համար Պետական Խոր- հուրդին առաջարկած էր որ բաթմաթէսին 10 տարի եւս տասնորդ չառնուի։ Պե- տական Խորհուրդը բանաւոր գտնելով այս առաջարկը, իր հաւանութիւնը տուաւ։ Կայս. Իրաւունք մը կը վաւերացնէ այս որո- շումը։

ՕՍՄ. ԳՈՐԳԵՐՈՒՄ ԶՈՒՅԱՆՆԵՐԻՆ.— Հանրագումար Շինութեանց նախարարու- թիւնը որոշած է մայրաքաղաքին մէջ տե- ղական զորքերու ցուցանալու մը բանալ, նման Գոնեայի մէջ գտնուածին։

ՕՍՄ. ՀՐԵՏԱՆԻՆ.—Արքեպիսկոպոս Նոթարիան մէջ 7½ անդիւթիմը տրամա- գիծ լայնքով 40ի չափ թիւղանոթներ շին- ուած են, որոնք Չաթմաթէսի պիտի զրկուի փորձեր կատարելու համար։

ԲԵՇԱԿԱՆ. ՀԱՆՔԻՆ.—Կայս. հրամա- նով բաշխական հանդէս մը պիտի հրատա- րակուի մայրաքաղաքին մէջ։ Հանդէսը պիտի խմբագրուի Շիւրիի Համալիի Հիւանդանոցին բժշկիւնիւր. կողմէ։ Առա- ջին թիւթը լոյս պիտի տեսնէ վեւ. Սուլ- լանին յառաջիկայ Միջնական տարեգարկին օրը։

ՍՊԱՐԱՊԵՏ ՐԻՊԱ ԲԱՇԱ ԻՐ ԱՆՏԱՆ. գտնութիւնն ապաքինած ըլլալով նախն- թիւը որ ներկայ գտնուեցաւ նախարար- ներու խորհուրդի նախին։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀԻՆՈՐԴԻՆ.— Գործաւոր զոր Կայս. Իրաւունք մը կը վաւերացնէ, Իդ- միր ներուձուած արմիրը եւ անասունն- ներու կերակը՝ դարձիւ եւյն առ ալժմ մաք- սատուրք գերմ պիտի ըլլան։

ՁԵՂՆՈՐԴ.—Պիլիպի օմ. թղթա- տան անօրէն Հիւրի Էֆ. կարեւոր ղեկծու- րէն մէկը Բացառած առաջին քննութե- նէն 50,000 դր. ըր. բաց մը երեւան կեր է։ Հիւրի Էֆ. պաշտօնանկ եղած է եւ կու- բանայ իրեն վերադրուած ղեկծու. եւ ըր. ղեկ պաշտօնանկին վրայ կը ձգէ։ Հիւրի Էֆ. Իդմիր թղթատան մէջ ալ 15,000 դր. իւրացուցած էր ասկէ առաջ։

ՁՐՈՅՑ ԿԻ ՇՐՁԻ ԹԵ՛ ՍԱԿԱՆԻԿԱՆ Եւ չուէտակար պատերազմական նաւեր մօ- տոր իդմիր կը սպասուին։

Արդէն իսկ «Վալլաբիւն» Տանրմար- քական պատերազմական միջկերպակա- նի մէջ կը գտնուի իր մէջ ունենալով Տանրմարքայի վաղեման իշխանը։

ԳՐՈՒՄԻՆՈՒԹԻՆԻ.— Իսկէնտերունի մէջ յոյն օրթոթոք կին մը իշխանական կրօնն ընդունել է։

ԱՆՍՐԻՊԱԿԱՆ ՆԱԽՍՏՈՐՄԸ.—Իդմիր- ին առջի գտնուող աւարական նաւա- տորմը Իդմիրն մեկնեցաւ։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ. ԳՈՐԶ.—Ձեւի- րի ընտելող Յակոբ Հանսեան անուն անձ մը երեւ ժամը 6ին իր ընտելականին վերի յարկէն ինքզինքը վար նետեց, ու- կայն բարեկարգար թիւթը վերջերս միայն ստացաւ։ Կրտսի թէ չարժանիքն է մուային խանդարում։

ԱԹԵՆԻՆԻՆ. մէջ բուռն իրթորիկ մը ծա- գելով մեծ յիւսնան պատճառներ է, թա- րեւր ղեկծու. եւ մէկ քանի անձ խը- դուեր են ինքիական մեծ յիւսն կայ։

ԱՆԻՂԻՂ Ե՛Ն ՏԳԵՏ ԲԺԻՇԿԻՆՆՈՐԻՆ ԶՈՒՆԵՐ.—Իդմիրն հետեւեալ կը հա- ղորկեն «Մապանի». Իդմիրն գաւառակին Տիւնիկի գեղին մէջ աղքատ մարդու մը կինը գտնուած ծննդաբերութիւն մը ու- նեմանով իսկոյն Պարթիական է եւ Իդմիր- տէն երկու հայազգի բժիշկներ կը կան- չուին. սակայն անոնցմէ մին ըստ կարգ մը բժիշկներու. ըսելով սովորութեան, սակայն կուժիւն մասնակող 2 ոսկի ալեկալաքին կը պահանջէ եւ իր այդ պահանջումին դրոշա- ցում կը արուի, որով խղճամիտ բժիշկը

կը փութայ հիւանդ կնոջ մօտ, ուր եկած էր նաւ. միւս հայազգի բժիշկը, Բայց նոյն բժիշկը տեսնելով որ ծննդաբեր կնոջ վի- ճալը չափ աւելի ծանր է ու նորածինը հակառակ դարձած է մօր արդունդին մէջ, նորէն կը սկսի սակարկութիւն, եւ 4 ոսկի ալ կը պահանջէ։ Այս դրամական բանակ- ցութեանց միջոցին հիւանդին վիճակը ալ աւելի վատթարացած էր ինչ՞ ամուսինը այս պահանջման ալ կը հաւանքեալ ու երկու բժիշկները կը սկսին խորհրդակցիլ, բայց հասկնալով թէ չալարի կրնան գլուխ հանել գործողութիւնը, ծննդաբեր կնոջ կը սկսեցին եւ տղան թիւն չուան մը կա- պելով կը սկսին քաշել եւ այս դարա- վերջին բժշկական գործողութեան ար- ղիւնքը կ'ըլլայ կնոջ ու տղան մահը։

Աւելորդ է այս մասին մեր կողմէ բան մը աւելցնել իրողութիւնը ինքնին այն- քան տիրորէն սերճախօս է կ'իյնէ չալա- րանցուած չէ։

Ոստիկանութիւնը քննութեանց ձեռ- նարկած է։

ԿԱՐՈՏՈՒԹԻՆ.—Կէլլէի Թարազլիի գիւղախումբին մէջ կարգ մը դեւերու ընտելները կարողութեան մասնուած ըլ- լալով, Ձեռնապաշտօնատան հրամանով տեղոյն Երկարգործական Պանքայի մաս- նահալէն 75,000 դր. դու. մար մը փոխ տրուած է կարօտ ղեկծակներուն, որոնք բարեմաղթութիւններ կատարել են վեւ. Սուլթանի արեւաւորութեան։

ՈՅԻՐ ԹԵ՛ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՆԻ.— Իդմիրն երկրպալան թաղին մէջ Բալամա- րի վաճառատան ղլխաւոր պաշտօնանկ- րէն մէկը անցած չարթու. վրաւորուած գտնուեցաւ. կողորդին վրայ լայն վերք մը կար։ Ընդհանրապէս կը կարծուի թէ յուսանատուութիւնն անձնապալան եղած է։

ՀՐԵՆԻՆ.—Գառնիւթի մէջ նախն- թիւը որ ժամ 8½ին առնէ մը հրդէն ծա- գեցաւ, սակայն հասած օգնութեանց չոր- հիւ, միայն այդ տունն այրեցաւ։

—Գառնայ նախնթիւնը որ Գումարու. Ձիւրեմի փողոցը հայու մը տունէն հրդէն ծագեցա

(Շարունակելի)